

**Eesti Hematoloogia Seltsi lastehematoloogia- onkoloogia töörühma
pöördumine Haigekassa poole seoses menetluses oleva tervishoiuteenuse
muutmise taotlusega nr 1395 „Kasvaja molekulaarne profileerimine
raviperspektiivsel patsiendil sõltumata vähi paikmest“**

Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts esitas 2019 aasta lõpus taotluse uue tervishoiuteenuse lisamiseks Haigekassa tervishoiuteenuste loetellu. Eesti lastehematoloogid-onkoloogid toetavad laiapõhjalise kasvaja genoomi sekveneerimise teenuse lisamist Haigekassa tervishoiuteenuste loetellu. Me näeme otsesest vajadust täpsema diagnoosi ja kasvaja bioloogial baseeruva sihtmärk- või immuunravi rakendamiseks pediatriliste onko-hematoloogiliste patsientide käsitluses just ravimresistentse ja retsiveerunud haiguse korral.

Onkoloogia kliinilises praktikas liigutakse jõudsalt täppis- ehk personaalmeditsiini ajastu poole, kus vähikoe molekulaarsed andmed võimaldavad täpsemat diagnoosi ja personaalset ravi vastavalt patsiendi kasvaja bioloogiale. Tänu uutele diagnoosimismeetoditele, nagu uue põlvkonna sekveneerimine (NGS), saame lisaks vähi histoloogiale infot ka tema bioloogia kohta. Mida täpsemini suudame kasvajaid diagnoosida ja nende bioloogiat mõista, seda täpsemaid ning efektiivsemaid raviotsuseid saab arst teha. Selline uus lähenemine aitab patsienti säästa ebaefektiivsetest ja toksilistest ravivalikutest.

Vähiravi on üha komplekssem, kuna tuvastatakse järjest enam geenimuutusi ja ravivalik laieneb. Täppismeditsiini potentsiaali rakendamiseks onkoloogias on vajalik laiem lähenemine kliinilisele diagnostikale ja otsuse langetamisele.

Nii nagu iga inimene, nii on ka iga kasvaja unikaalne.

Laiapõhjalise genoomi profileerimise kõrge kvaliteediga teenuste valik pakub uusi võimalusi, mis aitavad vähahaige ravi personaalsemaks muuta ja avardada ravivõimalusi.

Kõik see kehtib ka laste onkoloogias, kus on täpse diagnoosi tagamine kõige alus. Vähikoe genoomine info aitab eristada kasvaja päritolu, kuna laste primaarsed ajukasvajad on sageli morfoloogiliselt sarnased. Vähipatsiendi prognoos sõltub olulisel määral kasvaja genoomsest profiilist. Parem haiguse bioloogia mõistmine aitab raviskeemidesse kaasata sihtmärk- ja immuunravi (5, 10, 11, 20, 33).

Laste ägedate leukeemiate korral on leitud 75% juhtudest kliiniliselt olulisid geenimuutusi (6). Ägeda müeloidse leukeemia (AML) korral esineb väga sageli (68%) geenifusioone, mida tavatestidega ei avastata. Täiskasvanute AML erineb oma bioloogia mõistes olulisel määral lapsee AML-ist. Laste puhul omab CGP olulist mõju haiguse prognoosile, ravivalikule, haiguse jälgimisele ja laiendab sihtmärkravi valikuid (9).

Kuigi tänapäevane ravi laste kasvajatel korral, tagab tervistumise 75% juhtudest, on relapseeruvad ja retsiveeruvad kasvajakasvajakad endiselt suur väljakutse kuna 5-aasta elulemuse määr on madal – 10-15% (26).

Publikatsioonide viited lisatud eraldi dokumendina

Lugupidamisega,

Dr Kadri Saks

Tallinna lastehaigla SA, hematoloogia onkoloogia osakonna juhataja

Eesti Hematoloogia Seltsi lastehematoloogia-onkoloogia töörühma juhataja